Ч. 150. (649). Львів, четвер дня 12 липня 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 10 сот. На провінції 12 сот. В занятих територіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна часопись. (Редакція: Руська ч. 3).

Виходить що дня рано крім понеділків.

Умови передплати у Львові:	
На рік	24·— K.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

В краю і державі:	
На рік	32·— K.
„ півроку	16·— „
„ чвертьроку	8·— „
„ місяць	2·70 „

За границю:	
В Німеччині	37 мар.
В Америці	[illegible] дол.
В инших державах	64 фр.

Внутрішна кріза в Німеччині.

Від кількох днів заповідали німецькі часописи, що німецький канцлер Бетман-Гольвеґ виголосить в парляменті велику політичну бесіду. Тимчасом стало ся инакше і засіданє парляменту на якийсь час відложено. Ся зміна наступила внаслідок дискусії в головній комісії парляменту. В сій комісії виступив звісний посол з партії центра Ерцберґер з бесідою, в якій обстоював за миром без анексій і відшкодовань на схід і на захід. Се викликало живу і довгу дискусію, яка й спричинила відроченє сесії парляменту на пізнійше.

Заява Ерцберґера в імени центра за миром без анексій і відшкодовань на обі сторони сильно скріпила прихильників сього мирного напряму. Тепер тільки одні консерватисти і всенімці не покидають ще анексійних мрій. Проти них стоїть сильний блок зложений з чотирох сильних фракцій: центра, соціяльно-демократичної, вільнодумних і національних лібералів. Найгорячійшими речниками за миром без анексій і відшкодовань є соціял-демократи, котрих делегати були на штокгольмській конференції і знають погляди в сім зглядї всіх невтральних держав.

Канцлер Бетман-Гольвеґ тримає з консерватистами і звідси то непогоджена ще доси канцлерська кріза в Німеччині.

Друга справа, внутрішна також, котра однак тісно вяже ть ся з заграничною політикою Німеччини. Відомо, що коаліція заявила виразно, що з тими, які викликали війну, переговорювати ніколи не буде. Коли має бути заключений мир, то мають його заключати тільки народи самі з собою.

Отсе становище коаліції і є одною з головних причин напрасних жадань всїх німецьких партій (кромі консерватистів) за здемократизованем Німеччини. В тій цїли жадає ть ся передовсім реформи пруського виборчого права і спарляментаризованя державного правліня, значить, щоб міністри та державні секретарі були відвічальні перед парляментом, а не тільки перед монархом. Се домаганє є так само зрозуміле, що аж дивно, як може доси в Німеччині бути инакше. Здійснене отсих двох домагань наближить нас значно до бажаного мира.

В хвили, коли се пишемо, ситуація в Німеччині ще не прояснена. Безнастанні послуханя кермуючих личностий цісаря Вільгельма, приспішене темпо політичного житя в найвисших сферах і побут в Берлїні Гінденбурґа та Людендорфа кажуть сподївати ся, що в найблизших днях, а може й годинах наступить в Німеччині важний зворот, що може мати рішаючий вплив на світову війну, а тим самим і на долю цїлого зорушеного світа.

Митрополит Шептицький в Штокгольмі.

ШТОКГОЛЬМ, 10. липня. Прибувший сюда львівський архиепископ ґр. Шептицький заявив, що його вороги розповсюджують вістку, наче він приняв становище київського митрополита. Ся вістка мала на цїли понизити його в очах Українців в Галичині. Він ждав повних 3 місяцї на пашпорт, який мав йому умовжливити дорогу домів. Російське провізоричне правительство було про вчинки проти його особи дуже добре поінформоване.

Перед сесією німецького парляменту.

Більшість німецьких часописий ріжних політичних напрямів, витаючи скликанє парляменту взиває послів, щоби в справі нової внутрішної орієнтації підняли політику діл, а не слів. Знаменну статю помістила передовсім Vossische Ztg. Вона пише, що посли мусять дорости до великої хвилї. Богато остало в них ще з давної флеґми, богато з них ще завсїгди вірить, що говоренем можна робити політику.

Та політика, се не штука говореня, але діл. Довгі бесїди послів в комісіях є для правительства о стільки невигідні, що займають богато часу. З другого боку однак є дуже догідні, бо правительство з гори знає, що чим довші бесїди, тим менша небезпек, що зробить ся щось практичного. А богато справ вимагає вияснення. Найважнійше, по думці Voss. Ztg., вияснене, яку політику Німеччина вела в Америці. Nordd. Allg. Ztg. писала недавно, що през. Вільзон на коротко перед виповідженем війни пропонував Німеччині мирове посередництво. Булоби дуже інтересно довідати ся, як заховала ся Німеччина супроти сеї пропозиції? Чи її принято? Бо полишилась в памяти всїх та рішучість, з якою те посередництво представлювано завсїгди німецькому народови як річ, що її годї приняти. Множать ся на жаль

ГУГО САЛЮС.

Слава.

Як Ергарт перед десятьма роками видав свою першу книжку поезій, він був цїлком маленьким почтовим урядником в своїм ріднім містї Лейтенав, гнїздї гірників, яке однак ізза своєї ґімназії і учительського семинаря радо називало ся шкільним містом. Батько Ергарта був дуже затрівожений своїм сином, що зійшов на манівці і як який ледащо і голодоїдник писав вірші, хоч сього цїлком не потрібував, а над яким і шкільний радник Айхлер хитав головою. Люди прозвали його тодї почтовим поетом, дотепний редактор „Лейтенавського тижневника" в своїй великодній балачцї з підсміхаючим ся вдоволенем передрукував кілька поезій і висміяв, та з відразою назвав їх „Модерними фантазіями марколиза". В столицї правда повитано сї поезії з увагою, а особливо орґани молодїжи заявили одноголосно, що імя Ергарта мусить ся запамятати, що тут вкінци появив ся поет, який має свій власний тон.

В слїдуючім роцї виставлено відтак в Берлїнї штуку Ергарта, яка викликала бурю обуреня, сю кроваву штуку із житя вуглекопів, яка з нечуваною безоглядністю малювала борбу гноблених гірників з їх богатими хлїбодавцями і внедовзї обігла побідно всї сцени Німеччини та й столичні сцени Европи. Тодї у „Лейтенавськім Тижневнику" появив ся той славний, найглибшою відразою диктований звіт, що про Ергарта говорив як про відступного сина свойого рідного краю і з ворожої преси передрукував місця, які з погордою висказували ся про легкодушну сміливість збаламученого віршомаза, що без пошанівку для держави против всякого права і звичаю викрикує увіч горлаючій ґалєрії свої брудом капаючі тиради. Сею штукою здобув собі Ергарт голосне імя, став провідником молодїжи не тільки в Німеччині, але й у Франції, Анґлії й Америцї витала його з радістю модерна лїтература й штука. Однак його старий батько з гнївом відвернув ся від нього, хоч ся штука зробила його сина не тільки славним, але також богатим чоловіком; бож панове від столика під „Чорним орлом" говорили дуже непевно про сего бунтівника; начальник почтового уряду відправив зухвалого „червоного", а радник шкільний лиш ради чесного, бездоганного батька залишив оголосити в тижневнику заяву, яка мала відкинути від себе всяку вину ізза сорому, який наніс свойому стародостойному шкільному містови виродний Лейтенавець. Тодї Ергарт, який через цїлий час смирно, а навіть трохи онесмілений прислухував ся сьому гаморови довкола себе і не розумів всього того шуму, який підняли ізза його поетичної творчости, переселив ся до Берлїна. Він пізнав безвиглядність свойого побуту в Лейтенав, що було раде позбути ся сього безглуздя. Його бідна мати, яку він так горячо і ревно любив, розлучаючись тільки безслїзним поглядом пригорнула його до серця, батько в свій маломовний спосіб подав йому руку і сказав: „Ти мусиш знати, що робиш, ти вже досить великий, але від мене не можеш нїчого більше сподївати ся!"

Відтак Ергарт через кілька лїт вже не вертав до Лейтенав; кожний рік приносив йому новий сценічний успіх, нові почести й нові богацтва, та в його вітчинї не поздоровив його ніколи відгук його слави, він був там пропавший і забутий. Опісля мусїв він на лейтенавській земли поховати свойого батька. Давні знакомі з острахом протискали ся коло нього, коли він на похоронї йшов за домовиною, вони не мали йому нїщо сказати тай нїщо їх не лучило. Посивілий шкільний радник лиш дуже поважно хитнув головою, однак не хотів сказати словами свойому неудачному вихованцеви, що бідний, старий батько, так як усї думали, лиш із грижі ізза свойого сина пішов в могилу. Зимним поглядом дивив ся він понад великомійського поета і у відповідну хвилю відкрив поміж жалібними гостями правого мійського писаря Кельнера, що видавав „Рідні листки", часопись товариства для краєвої краси Лейтенаву і околиці, визначного місцевого поета Кельнера; до нього то приступив з пересадною сердечністю шкільний радник і стиснув йому руки; се був урочистий вчинок, який богато спостерегло і який знайшов загальне признанє. А пастор говорив про просту доброту, вірність рідній землї старого Ергарта, сього справдїшнього сина гірницького і шкільного міста Лейтенав.

Як Ергарт відтак підніс свою похилену матір до воза, щоби з нею поїхати домів — ох, той проти звичаю котячий ся віз із кладбища до міста викликав обуренє Лейтенавців! — Як великий, стрункий мушина із щиросердечними дитячими очима сидів коло своєї улюбленої матусї і цїлував її руки, то вона обіймала його із тремтячою ніжністю, і так сидїли вони мовчки одно коло другого і думали про помершого. В хатї приймили вдову жінки коло стола з кавою, як се є звичаєм у Лейтенав. — Ергарт передав подругам свою матір, він не міг тепер лишитись з ними, тай говорити. І так самотний сидїв у своїй студентській кімнатї і згадував батька та їх взаїмні відносини; і думав про будучність. А коли відтак вечером обявив своїй матери вислїд свойого розважаня, що вона ось з ним переселить ся до Берлїна, то бідна жінка лиш гірко похитала головою „Нї, нї", сказала вона, „там я не можу жити",

голоси, що Німеччина в Америці провадила зо всім иншу політику, чим би се видавало ся після заяв складаних в краю. Кажуть, що Вільзон був формально заскочений оконечними зарядженями Німеччини, котрі стояли в цілковитій суперечности з всіми запевненями, які йому дано і з всіми візванями, з якими до нього звернено ся.

Дальше — пише Voss. Ztg. — треба вияснити хід випадків в Польщі, поведене кардинала Мерсієра в Бельгії та наміри правительства супроти грецької справи передовсім в сій останній квестії є більше трудностий, чим би се здавало ся на перший погляд. Правительство за пізно інформує публичну опінію і пресу. Дневники не можуть часто виступити в пору в обороні німецьких інтересів. Все се виясняти і недомаганя усунути повинен тепер парлямент. Побіч мілітарної акції повинна іти рівнобіжно акція політична.

Парлямент може на неї впливати і повинен зробити рішучий крок до приготованя мира.

Подія в буджетовій комісії німецького парляменту.

БЕРЛІН, 10. липня. Буджетова парляментарна комісія зібралась перед полуднем в приявї канцлера, щоб дальше вести політичну дебату. Зараз на початку засіданя поставив соціялдемократ Еберт канцлерови питане про перебіг вчорашної коронної ради. На те відповів канцлер, що в тій хвилї о тім не може нічого сказати. Що про те донесено в пресї, те приносить фантазії дневникарів велику честь. По сім відрочено комісію без якоїнебудь заяви про внесене посла Еберта, який уважав безцільним дальше о тім говорити.

Комісія розійшлась серед великого руху, а ціле засіданє тревало ледви кілька хвиль.

Війна.

Новий фронт на полудне від Дністра.

ВІДЕНЬ (Ткб.), 10. липня. З воєнної пресової кватири доносять: В окрузї Станиславова йшла вчера борба дальшим ходом. Від досвіта кидали Росіяни щораз нові маси в бій на відносно вузкій части фронту. Союзні війська відпирали витревало всі наступи, поки ворожій перевазї не вдалось на одному місці фронт загнути. Протинаступ нашої піхоти здержав дальше посуванє в перед ворога.

Над вечером відступили союзні відділи війська пляново поза долішний біг річки Лукавиці. Сеї зміни фронту доконано без якоїнебудь перешкоди зі сторони неприятеля. Се тактичне підприняте переставленя фронту в наслідок льокальних відносин ограничуєть ся на вузку область між Дністром і Карпатами. Понеділок приніс Росіянам вправдї ограничений областяий здобуток, але притім і всяку міру переходячі втрати.

Цїли російської офензиви

АМСТЕРДАМ, 10. липня. Після вістки, поданої штокгольмським „Algemeen Handelsblad“ з російського жерела, старають ся Росія відзискати Волинь і втрачені українські території, щоб в той спосіб перешкодити плянам Українців до самостійности й усунути важку внутрішно політичну квестію. Тому теж була Росія приневолена вибрати південно-західний фронт для офензиви, бо війська на півночи непевні.

Воєнні оголошеня в Петроградї.

ЖЕНЕВА. 10. липня. Передчасне звідомлене головної російської воєнної кватири, вислане тимчасовому правительству, стало відомим з Петроградї в понедїлок. Дневники не появились, а відомости про галицький фронт опубліковано в надзвичайних виданях. Перед будинком ґенерального штабу подавано оголошеня, до чого змобілізовано робітників рибориських військових заведень. В походї несено червоні прапори й портрети Керенського. Робітникам оповідано, що пляни російської офензиви стремить до того, щоб занявши Львів, приневолити осередні держави до мира.

Другого дня повитали кадетські дневники офензиву як день самоосвідомленя Росії. Робітничі часописї показались дещо обережнїйшими. „Русская Воля“ пише, що теоретичні початки революції вже минули, настав час дїла, а офензива, се початок переведеня волї російського народа в житє. „Извѣстія“ заповідають, що російська демократія зробить все можливе, щоб пролита кров не плила марно, та щоб дати армії всего, чого вона потребує. В тім дусї пишуть і всякі робітничі орґани, а плеханівське „Єдінство“ виказує видний вплив побіди на уми російського населеня поза фронтом.

Звідомлене російського ґенерального штабу.

З дня 8. липня с. р.

(Тбк.). В напрямі Золочева ворог пробував цїлу віч наступів на фронтї від годівського лїсу, на захід від Конюх і старав ся виперти наші війська із становищ, занятих по битві дня 6. липня.

Усї ті наступи відкинено так само, як наступи на захід від Високого, виведені при помочи панцирних автомобілїв.

В боротьбі д. 6. липня коло Конюх взяли живу участь бельґійські панцирні самоходи і загнали ся аж під ворожі дротяні засіки.

На схід і полуд. схід від Бережан ворожа артилерія стріляла сильно. Противник пробував значними звідними відділами напасти на наші засіки на півд. захід від села Шибалин, але ми прогнали його крісовим огнем.

Проклямація Вільзона.

ВАШИНҐТОН. Вільзон видав проклямацію, яка від 5. серпня влучує до американської армії народню ґвардію всего краю і кличе її до чинної служби.

Шведський протест.

ШТОКГОЛЬМ. Шведське правительство поручило своєму послови в Берлінї заложити протест у німецького правительства проти затопленя шведських кораблів рибацьких.

Загальна офензива на сходї.

З Гаґи доносять: По інформаціям з Льондону, рівночасно з теперішною російською офензивою має зачатись в біжучім місяці велика офензива загальна на сході, а іменно на фронтах: солунськім і румунськім та в Малій Азії.

Перед важними подіями.

БЕРЛІН (Урядово). В звязи з вчерашною Радою коронною радив нинї пісар з канцлером про біжучі справи та про їх розвязку. На приказ пісаря прибуде в четвер на нараду і престолонаслїдник.

Безсильні.

ЛЬОНДОН. В часї тайного засїданя палати громад сказав Льойд Джордж, що не можна цїлковито обезпечитись проти німецьких воздушних кораблїв.

Можна лише постарати ся, щоби Німці дорого оплачували такі відвідини. Першим обовязком правительства є жура о те, щоби армія у Франції була щедро вивінувана в достаточне число лїтаків.

Голяндія придержала дві підводні лодки.

В місяцях марті і цвітни с. р. дві німецькі лодки підводні іменно ч. 30 і ч. 6 опинились в области територіяльних вод голяндських і зістали інтерновані.

Німецьке правительство зажадало видачі лодок, та Голяндія відмовила. Остаточно справа за згодою обох правительств має бути віддана до порішеня інтернаціональної комісії, яка збере ся в Газї дня 12 липня.

Галич.

Віддалене поля теперішних борб між Луквою і Лукавицею виносить від Калуша 17 км. На тім просторі є ще дві стації зелїзничі Хотин і Вістова. В дальших борбах на новій оборонній лінії мати ме велике значінє остаючий в австрійських руках Галич, як місце флянкового удару на Росіян.

Між Серетом і Граберкою.

Воєнний кореспондент „Morgenztg“ пише: По тридневній перерві, розпочались в четвер нові російські наступи, які в пятницю дійшли до безпримірної сили. Область наступів розтягнулась не лиш на відтинок Золочів—Конюхи, аж по зелїзничу лінію, але сягала також на північ аж до Манаєва, де минулого року були найбільші бої.

Округ між Серетом а річкою Граберкою між батківськими багнами а звижинецьким лїсом була острілювана сильним руйнуючим вогнем від четверга аж до пятниці, коли то він замінив ся в барабанний вогонь.

Ворожа артилерія зужила величезну силу ґранатів, а перед піхотними наступами напустили російські війська на всі наші становища ґази. Опісля розлились великою филею на наші стрілецькі рови.

Одначе невдовзі потім вєлїли угорські полки і протинаступом прогнати ворога. В замикаючім огни нашої артилерії, спомаганої німецькими батеріями, поніс ворог тяжкі втрати. Вечером вже ні одного ворога не було в наших становищах. Між тим впав рясний дощ, потім наступив цїлковитий спокій.

до сього я вже за стара! Я хочу тут остатись при батькови, хочу небавом коло него покластись у лейтенавську землю!“ Так і поїхав Ергарт слідуючого дня назад до Берлїна. Він не хотів признатись перед собою, що знов почув себе певним, доперва, коли сидів у поїздї, коли кинув свій послїдний погляд на Лейтенав, яке з усіми його молодечими споминами так мирно лежало на скосогірю, а в якого земли спав тепер також його батько. Поет похитав поважно головою і рукою зробив у воздусї рух, як коли-б скінчивши, хотів підчеркнути свій житєвий підрахунок, а вечером був знов у Берлінї, якого часописи лежали на його столї і висказували йому співчутє із-за втрати батька. Ті часописи він післав зараз на другий день своїй матери і долучив до них теплий, сердечний лист, в якім його гордо сумирне серце правдивими дитячими словами облекшувало собі смуток і жаль.

І от в найблизших днях, тижнях і місяцях обхопило його душу велике, йому самому непонятне почуванє і він почув із здивованем як воно росло і покоряло його, се гірко-солодке почутє, що він на цїлім світї вважаєть ся поважаним і улюбленим поетом Ергартом, та лиш у Лейтенав є малим і занепізнаним, зневажуваним та помітуваним. Почало ся воно по ночах із мрій, які переносили його в його дитячі літа, поміж його товаришів забав, в народню школу та перші ґімназіяльні кляси, воно вичаровувало йому знов маленьку Марію Шіндлер, яку він тодї любив і якій приносив тїсточко з чоколяди, ощаджуване собі від уст, щоби вкинути його їй в її гарнім, яснім цвітнику. Відтак будив ся він із своїх снів із щасливою усмішкою на устах і засипляв опять вітхаючи, як коли-б на віки був прогнаний із сього раю. Як його мати прислала йому „Лейтенавський Тижневник“ із звітом про похорони його батька, то він надармо шукав одного слова про себе; він стидав ся почутя упослідженя, яке відчував із приводу сього смішного оскорбленя, однак при найлїпшій волї не міг його позбутись, І він пійман себе на день на тім, як він із зміненим письмом післав до редакції „Лейтенавського Тижневника“ до обговореня недавно появившу ся велику книжку про його дотеперішну творчість та червоніючи, оправдував ся гадкою, що вістка про славу її сина в лейтенавській часописи, яку будуть читати всі знакомі, напевне зробить велику радість його матери; стидав ся, однак таки відіслав книжку, лиш у всякім разї післав другий примірник своїй матери, щоби вона могла показати його своїм подругам.

В нїм бурилось і рвалось, він не міг увільнитись від думки про брак любови із сторони своєї вітчини, його неначе-б гризла яка слабість, він мусів сейчас на другий день замовити „Лейтенавський Тижневник“, який переглядав тепер два рази в тижни сейчас по його приходї схвильований як який перший раз надрукований віршомаз, він шукав, чи все ще нїчого не стоїть в нїм про його надіславу книжку і його славу в світї; але не находив нїчого.

І так читав смішні звіти із напушених засїдань мійських радних, масові обуджуючі та перепрошуючі „Надіслане“, читав вісти із товариств, а навіть оголошеня, він-жеж знав добре ті всї імена тих, що їх носили, читав в скрашених віршах появляючі ся запрошеня сільських шинкарів на лелїйні вінцї, та парубоцькі вечерницї, на березові свята та всякі весняні і осінні празники, однак його імя не згадувалось нїколи, хоч він як дуже шукав.

(Кінець буде).

В Китаю.

АМСТЕРДАМ. Одна з часописий доносить, що департамент стану у Вашинґтоні дістав вістку про привернене в Китаю демократичного правительства з президентом на чолі.

Державна Рада.

ВІДЕНЬ. (Тбк,) Серед дальшої дискусії по инших бесідниках прийшов до слова посол К. Левицький. Виказував конечність реформи обовязуючої конституції і можливо скорого розвязаня правно державних питань. Справи военної господарки є для всіх австро-угорських народів питанем житя; з правно державного становища цісарські розпорядки про управильнене военної господарки противні конституції. Тому поставив бесідник при комісийних обрадах внесене, щоб розпорядки видані на підставі § 14 знести і рівночасно видати в парляментарній дорозі законні повновласти. Ті арґументи, які проти бесідника піднесли противники його внесеня, а саме, що в той спосіб зроблено би прірву, не видержить критики. З правного боку доведено ситуацію до такого заколоту, що й предложені тепер правительством зарядженя ніяк не вияснять її, бо колиб війшли в житє ті розпорядки, то стояти муть побіч себе і рівночасно дві законні інституції для розпорядків в справі военної господарки. Бесідник мусить висказати поважні сумніви, чи вибрана дорога виходу слушна і вказана тай запитує, чи населене може бути вдоволене дотеперішною военною господар ою і чи з огляду на те представники народа можуть давати правительству дальші повновласти до военно господарчих розпорядків.

Висліди военної господарки виказали щось противного.

Кількож то скарґ на централю, на остре переведене реквізиций, на творене трестів і відємні наслідки для рільників!

Далі напятнував бесідник надужитя при виконуваню міністеріяльного роспорядку, силою котрого мешканців громад має ся притягати до робіт в жнива на полях того, що пішов до війська. Сей розпорядок довів до того, що в східній Галичині селяни 2—3 дні в тижню працюють на двірських полях. Ті відносини нагадують панщину.

Мотивуючи свою резолюцію поставлену в комісії, вказує бесідник на шкідливі наслідки рейонових команд в Галичині. Бесідник високо цінить працю официрів, але в часі війни шанує він тих панів тільки на фронті, бо тільки там для них властиве місце і там вони можуть віддати вітчині правдиві прислуги. В краю поза фронтом є доволі кваліфікованих фахових сил, які знов виключно компетентні до аґен[illegible] военної господарки.

Покликуване рейонових команд не випливає ані з закона, ані Найвисшого розпорядку. Ті команди є в краю раз військовою, раз цивільною властю так, що в дійсности виконують безграничну збройну владу.

Діяльність військових властий при реквізиції барабол і квасної капусти в Галичині довела до того, що ті середники поживи на зелізничих стаціях померзли, то зіпсули ся.

Вкінці просить бесідник, щоби Палата приняла його резолюцію, якою взиває ся правительство, щоб не вживало далі рейонових команд у службі военної господарки для справ без характеру чисто военного. (Оплески на укр: лавах).

В дальшій дискусії забирав голос управитель мініст. рільн., по нім пос. Поточек, який жалував ся на реквізиції і домагав ся, щоби рільникам від разу визначувано цілий континґент, який мають з господарки доставити.

Після промови ґенерального бесідника про цілий закон принято в 2 і 3-ім читаню з поправкою пос. Морачевського, що перед виданем розпорядків загальнійших має видати опінію комісия з 27 членів, яку в тій цїли вибере комісія. Инші поправки перепали.

На тім відложено обради до четверга.

На основі рішеня клюбових голов після ухваленя закона в справі военної господарки прийдуть на дневний порядок нарад в Палаті послів отсі справи: праґматика для учителів, звіт скарбової комісії від военних доходів, закон про опіку над виселенцями, звіт комісії про дорожняний додаток для державних урядників та про підвисшене причинка для родин осіб покликаних до війска.

Правнича комісія зреасумувала свою ухвалу в справі допущеня жінок до судів присяглих. Референт комісії п. Офнер з того приводу зложив нреферат. В дискусії промовляв п. Загайкеви .

Між зголошеними внесками є внесок пос. К. Левицького, щоб гандлярів не допускати до ліцитаций військових знарядів, придатних для рільників, та щоб загалом до таких ліцитаций мали доступ тільки рільники і рільничі орґанізації. Далі внесене пос. Дністрянського о уділене запомоги жертвам пожару в Бакові.

Між зголошеними інтерпеляціями є інтерпеляція пос. Трильовського ізза поведеня мадярських жовнірів з цивільним населенем в Галичині; пос. Лаврука ізза поступованя централї для виходців при признаваню причинків; пос. Льва Левицького в справі признаня права прилюдности семинарії У. П. Т. і пос. Бачинського в справі висліду дисциплінарки проти одного судового радника.

Присилайте жертви
на пресовий фонд
„УКРАЇНСЬКОГО СЛОВА!“

НОВИНКИ.

— **На „Живий памятник“.** В послідну неділю перед приїздом Екец. Митрополита до Львова має бути устроєна у Львові збірка на „Живий памятник“ через продажу відзнак. Пані і панночки, які схотять помочи в устроєню збірки зволять заздалегідь зголосити свої адреси або письменно на адресу п. Ольги Бачинської ул. Театинська ч. 31 або лично в суботу 14. липня 1917 р. між год. 4. а 7. вечером в салі засідань Ставропиґії. З огляду на се, що до збірки буде потрібне більше число пань, просить ся о численні зголошеня. За комітет для привитаня Митрополита ґр. Шептицького — др Федак голова, Ольга Бачинська, член комітету.

— **До Всечесного Духовенства!** На загальне бажане суспільности видав виділ товариства св. Ап. Павла у Львові в привитане Преосв. митрополита книжочку „Спомини з терневої дороги Преосв. Митрополита Андрея ґр. Шептицького“, в котрій описані труди Преосвященого для нашої церкви і народа, дальше заслуги його в початках війни, увязнене і страданя в царських тюрмах, а вкінци зображено, як відчув весь нарід неприсутність Архиерея в сім тяжкім часі і яку честь здобув наш пастир по своїм освободженю в Росії. Ся книжочка, збогачена красним обличем Преосвященого, була по селах, де вона появила ся як з огляду на особу Архиерея так і описані цікаві події, дуже щиро принята, так що нарід в одну мить сотками її розхапував. Не сумніваємо ся, що так само буде вона щиро і радо повитана й по всіх сторонах, куди би лиш наспіла.

Книжочку висилає виділ товариства вже ріжним священикам, котрі сего бажали; однак вона ще далеко не дійшла у всі сторони. Бажаючи, щоби се видане дісталось у всі закутини краю і у всі села, звертає ся виділ до Всечесного Духовенства, котре бажало би подати своїм громадянам сю милу несподіванку, з просьбою, щоби зволили безпроволочно зголоситись до виділу товариства (Львів, ул. Коперника ч. 36) і вказати, кілько книжочок їм виславти. Ціна примірника 1 кор. При більшім числі примірників оплачує ся почта, а від 50 примірників признають ся дарові екземплярі і короткий кредит. День повороту Архиерея зближає ся і весь нарід бажав би нині так горячо про долю свого Пастиря чогось довідати ся. Так сповнім бажаня народу і даймо йому те, чого він прагне. — Від виділу товариства св. Ап. Павла у Львові.

— **Енерґія українських пань** заслугує на повне признане. Бачимо її на ріжних полях і у ріжних напрямах. З подивом глядимо на неї у захистах сиріт. Сестри Василіянки у Львові та світські пані по провінціях співревнують в сім напрямі між собою з подиву гідним одушевленем. Збіркою на фонд ім. Митр. Шептицького заняли ся вже пані поодинко, або згуртовані по секціях. З Угнова пишуть нам, що там завязала ся секція „Живого памятника“ під проводом пані інжінерової Стеф. Дорожинської. Секціяпо ставила собі за ціль: уладити збірку лїстову по хатах, збірки бльочкові перед церквою, театральні вистави і концерт в день повороту Екц. Митрополита. Перші три точки програми виконано вже з великим успіхом, до четвертої почато приготованя. До секції „Живого памятника“ війшли крім предсїдниці секретарка п-а Галя Дорожинська, а з мущин Теодор Яскуляк, секретар суду (заст. голови), касієр о. Никола Тисович, інж. Корнило Целевич, судія Павло Ярема і ук. богослов ів. Нагурський. Діяльність угнівської секції „Живого памятника“ може бути взором для галицької суспільности. — К. С.

— **Реквізиция старинного дзвона.** В церкві в Загірю забрано свого часу дзвін з р. 1583. Забрав його через ошибку Інжінер Буряк з Ряшева. Вправді консерватор дзвонів др Бадецький відаїс ся до віденського арсеналу з жаданем звороту того дзвона вільного від реквізиції, але дістав відповідь, що дзвона ще не відшукано...

— **Перенесене шкільної Ради.** Після донесеня „Czas-y“ шк. кр. Рада переносить ся з днем 1. вересня до Кракова.

— **Зголошуване запотребованя вугля**. Львівський маґістрат взиває всіх інтересованих щоби до 12, липня с. р. предложили департаментови XVII. маґістрату виказ місячного запотребованя опалового вугля в метричних сотнарах, а то під загрозою, що в противнім разі вугля на зиму не дістануть. Запотребоване мають виказати: реставрації і готелї, пекарні, пральні і т. п., парові млини, заведеня публичні і добродійні і т. п.

— **Як нужда вчить хитрости.** В німецькім двотижневнику Der Krieg описує Л. Шрікель, як хитро вкриває населене в Польськім Королівстві середники поживи і инші предмети перед оком реквіруючих німецьких жовнірів. Шрікель пише: „Мешканці, котрі певно від Росіян не мало натерпілись, вкривали свої скарби так боязливо, що треба було нераз богато праці, щоби їх вислідити. І чогож то в загалі не ховали! І яких криївок не обдумували! Бочка з капустою знайшла ся в гнїзді бузька, прикрита гарно папою і хворостом. Солені чвертки вепровини творили кадовб страхопудів на воробці. Тузїн полатий солонини відкрито в гробі, в котрім після напису якась дівчина ждала на хвилю воскресеня. В нутрі старого шудла, на котрім спирав ся обшарпаний нехарний громадський хлопець, містила ся жменя срібняків, сиґнет з печаткою, опаска на вуси, платнича книжочка німецького жовніра, тубка з сардельовим маслом і святий образок. В нутрі випханої дикої качки знайдено старі пожовклі любовні листи, звиток діточого волося в паперци, памятковий таляр з ушком і ґузик мужеської одежі — одинокі предмети, які стара панна вратувала з доби молодости, скарби, які бояла ся мабуть виставити на очи реквіруючих жовнірів. Вижолоблений кадовб фіґури святого, що стояв на розі хати, виповняли яйця, ковбаса, сир... Муку, сочевицю, гречану кашу вкривали нераз під гарними грядками цвітів. В таких умовах часто тільки припадок віз до відкритя криївки.

— **Убийники послідного Обреновича** розстріляні. Після наспілих з Солуня вістий, відкрили там між сербськими офіцирами заговір, якого цілю було позбавити престола династію Караджорджевичів. Одначе бюро Райтера подає ту вістку в сумнів, бо-ж король Петро ще в 1914 р. переніс всяку свою власть на наслідника престола. Та незиключений заговір т. зв. „Чорної руки“ сербських офіцирів, на яких чолї стоїть полковник Дімітрієвич, що доконав морду на королівській парі в 1903 р. — Прихильником тої „ідеї“, себ-то усуненя теперішної династії є він від 1915 р, коли то його командант армії Зівтін Місіч переніс зі штабу до армії.

Від тої пори утворив він враз з иньшими мальконтентами, учасниками заговору з 1903 р. фронду; якої вістре звернулось проти династії. Діяльність сеї „Чорної руки“ зазначилась вже нераз підчас теперішної війни, між иньшим в 1916 р. під Монастиром, де сербські офіцири домагались. щоб союзні війська прийшли Сербів змінити. Коли-ж се не наступило, відповіли бунтом.

Полковник Дімітрієвич є тим, що дав перший стріл до короля Олександра й положив його трупом, тож не виключене, що й тепер хопить ся того самого „способу“. Коли-б солунські донесеня справдились, так днї династії Караджорджевичів булиб почислені.

— **За увільнене царя.** „Реч“ доносить: Російська східна фльота жадає увільненя царя. Правительство охотно годить ся на те жадане, тимбільше, що в звязи з тим вибухли останними часами демонстрації в Петроградї.

— **Директор Кранц втік!** В голосній перед кількома тижнями справі надужить в загальнім депозитовім банку у Відни, котра і доси не перестає займати широкі фінансові круги, зайшов тепер сензаційний зворот. Як відомо, одним з головних обжалованих був директор депозитового банку др. Кранц. Його оборонець узискав від суду, що директора Кранца полишено на свободі за великою кавцією 1 міліона корон. Як доносять віденські дневники, др.

Кранц сими днями втік за границю. В звязи з утечею Кранца має бути мабуть уступлене віденського президента поліції.

ОПОВІСТКИ.

Четвер, дня 12. липня 1917.

Нині: 12. липня гр.-кат. Петра і Павла, римо-кат. Генриха.

Завтра: 13. липня гр.-кат. Соб. 12 Апост. римо-кат. Марґарети.

○ **Львівський Нар. Театр Товар. Укр. „Бесіда“ у Львові**, під дирекцією К. Рубчакової. Саля Тов. Лисенка, ул. Шашкевича ч. 5. В четвер дня 12. липня 1917. „**Невольник**“, драматичний образ в 5 діях М. Кропивницького з поеми Тараса Шевченка.

Приготовляеть ся знамениту народну комічну оперету „Запорожський клад“ Ванченка. Штуку сю грають всі українські театри в Росії з великим поводженем. 2—2

○ **Старшина Укр. Пед. Кружка ім. Т. Шевченка в Жовкві** подає отсим до відома всіх інтересованих, що з новим шкільним роком, зн. по феріях, відтворить ся в Жовкві бурсу для української шкільної молодіжи. Хто би рефлектував на приняте, зволить внести подання до дня 15. липня, адресуючи до „Народного Дому“ в Жовкві. Услівя, по причині відомої, з дня на день зростаючої дорожні, подасть ся на письмі з повідомленем принятя до бурси. — За Старшину: о. Ст. Білинський, голова.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 11. липня

На східнім фронті:

В Карпатах тревае дальше оживлена боєва діяльність. На полудне від Дністра відбули ся рухи союзних військ без перешкоди зі сторони неприятеля. Зрештою нічо важного.

На італійськім фронті:

Над Сочею місцями росте в силу неприятельський огонь.

На південно-східнім фронті:

Без зміни.

Шеф Генерального Штабу.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

Західний фронт:

Фронт пільного маршалка баварського наслідн. престола Рупрехта:

У відтинку Діни наступили вчера части маринарської піхоти по пляновим приготованю на сильно Французами побудовені а Англійцями боронені становища між побережем Lombarzyde. Ворога відкинено поза Ізеру. Понад 1250 полонених, в тім 270 офіцирів. Анґлійські втрати між морем і рікою дуже великі. Добича ще не усталена.

Наші літаки помимо бурі причинились значно до побіди. При инших арміях західного фронту в наслідок непогоди була поміркована діяльність боєва. Кілька звідних підприємств саксонських резервових військ і ґвардії на схід від Арґонів і між Мозою та Мозелею дали добрі успіхи.

Східний фронт:

Між Балтійським морем і Чорним не було більших подій. Рухи на полудне від Дністра виконано пляново.

Македонський фронт:

Болгарські відділи знищили на схід від озера Дойран анґлійську сторожу. На рівнині Струми запалила анґлійська артилерія більше місцевостий.

Перший ґенеральний кватирмайстер Людендорф.

Рекламациї вільні від почтової оплати. Рукописи приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнійші застереженя. — „Українське Слово“ продають всі бюра по цілім краю.

Адреса редакциї, адміністрациї й експедициї: Львів, ул. Руска ч. 3.

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 60 сот., за стрічку а в оповістках 80 сот., в редакцийній части 1 К. Повідомленя про вінчаня, заручини і т. п. 1·50 К. за стрічку найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 10 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Дентистичне заведене

Д-ра Олександра Барвінського

при ул. Сикстуській ч. 17.

Виймоване зубів без болю і пльомбоване.
Штучні зуби з кавчуку, золоті і платині.
Пацієнтів з провінциї залагоджуєть ся в найкоротшім часі

Оголошеня.

Хлопця до ношеня ґазет прийме адміністрація „Укр Слова“.

Кмен в кождий скількости купить. Посередництво „Народної Торговлі“, Львів, Ринок ч. 36. Просить ся о пробки і заподане ціни і скількости. 2—3

Руська Щадниця

в Перемишлі

улиця Косцюшки ч. 3.

Приниимає і виплачує щадничі вклади щоденно в годинах урядових і опроцентовує їх на 4% починаючи вже від слідуючого для по дни зложення аж до послідного дня перед днем відобрання.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадници“ можна складати особисто в касі товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекция Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці“.

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних піврічними амортизацийними ратами на протяг літ 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, и на ескомт векслів. Справи позичок полагоджуєсь можливо скоро. Посередничить у виєдниваню позичок в Гал. Воєннім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформаций і друків уділяє канцелярія „Руської Щадниці“ ул. Косцюшка. Народний Дім, I. пов., щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. кромі неділь і руських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці“, затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемишли надають ся до льокациї пупілярних, фондацийних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пупілярну обезпечу.

АРТИСТИЧНЕ
ЗАВЕДЕНЕ РИТІВНИЧЕ
найдешевша фабрика кавчукових стампіль

Д. ВАЙСА

у Львові вул. Сикстуська ч. 13.

виконує гарно всі ритівничі роботи з металю, литі і прасовані.

Таблиці і шильди литі в ріжних металях, адреси до машин і на двері, надгробні таблиці, назви булиць і числа на доми.

Всі замовлення виконуєть ся з якнайкоротшім часі.

Одиноке українське Товариство взаїмних обезпечень на житє і ренти

„КАРПАТІЯ“

Почесний президент Його Екселенція митрополит граф Шептицький.

Товариство оперте на взаимности, з через се усі зиски припадають самим членам. Ручить вже по трех літах неоспоримість і незапалість обезпеченя. Признає по трех літах право викупу, а також вже по трех літах уділює позички на низькі відсотки. У всіх справах звертати ся на адресу:

Львів, вул. Руська ч. 18.

Години урядові: від 8 до 2.

Цілий світ переїдеш
як умієш по німецьки говорити.
З книжки, яку видало Товариство
„Просвіта“ п. з.

ПІДРУЧНИК

до науки німецької мови зладив
Ю. Рудницький.

Можна легко учити ся говорити по німецьки.

Підручник сей надає ся так для початкуючих як і для тих, що вже учили ся або вже уміють де-що по німецьки або хочуть учити других. У підручнику подано самі практичні лекції, так що вивчивши їх можна вже порозумівати ся з Німцями у найконечнійших справах.

В лекціях говорить ся про такі річи: сільське обійстє, рідня, село, місто, барви, сільська хата, мешкане в місті, на торзі (про мясо, ярини, землеплоди), господарські будинки і річи, їзду возом, їзду зелізницею, закупна в склепі, гостина, веденє господарки, (зима. весна, літо, осінь), побут у Відни, між ремісниками, при війську і т. п. Книжка обіймає 239 сторін друку. Подані взірці граматики і до кождої лекції словарець.

Один примірник оправлений в полотно з витисками 6 кор. 50 с.

На почтову пересилку треба долучити 65 сот.

Висилає тільки за готівку: Канцелярія Товариства „Просвіта“, Львів, Ринок ч. 10.

Продам молотільню з кіратом і млинок за 1.600 корон. М. Касюракова, вдова по сьвященику. Шумяч, п. Турка над Стриєм. 5—5 з.

Українець, літ 34, на державнім становищи, оженить ся з панною або вдовицею до 26 літ, пожадана сільська господарка. Листи можливо з фотоґрафією для М. К. до Адміністрації „Укр. Слова“. 2—3 з

Друкарня і фабрика печаток І. Фрідмана у Львові, улиця Сикстуська 4 виконує всілякі друки і печатки гарно — скоро і дешево. 2—?

При кождоразових закупах, просимо покликувати ся на „Українське Слово“.

Видає і відвічає за ред.: Др. Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.